

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 253/07-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. marca 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o sťažnosti Ing. P. C. – C., D., zastúpeného advokátom Mgr. Z. C., D., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 421/98 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. P. C. – C., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 421/98 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 421/98 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. P. C. – C., priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Galanta p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. P. C. – C., priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 394 Sk (slovom jedenásť tisíc tristo deväťdesiat štyri slovenských korún), ktoré je Okresný súd Galanta p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta Mgr. Z. C., D., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 253/07-24 zo 6. decembra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. P. C. – C., D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 421/98.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 421/98 sa sťažovateľ návrhom doručeným okresnému súdu 1. decembra 1998 domáhal vydania platobného rozkazu na zaplatenie 645 959,20 Sk s príslušenstvom proti spoločnosti L., spol. s r. o., S. (ďalej len „odporkyňa“). Okresný súd 16. marca 1999 vydal platobný rozkaz, ktorým uložil odporkyňi zaplatiť sťažovateľovi ním požadovanú sumu. Proti tomuto rozhodnutiu odporkyňa podala 15. apríla 1999 odpor, následkom čoho okresný súd platobný

rozkaz zrušil a v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 421/98 pokračoval. Napriek viacerým uskutočneným pojednávaniam, vykonanému znaleckému dokazovaniu, a to aj kontrolnému, a dokazovaniu výsluchom svedkov, vo veci dosiaľ nebolo meritórne rozhodnuté. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd je v jeho veci nečinný a koná so zbytočnými priet'ahmi, čím dochádza k porušovaniu jeho základných práv.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol: „(...) Sťažovateľ nespokojný s priebehom predmetného súdneho konania podal dňa 18. 3. 2005 v zmysle § 17 zákona SNR č. 80/1992 Zb. osídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, (...) v znení neskorších predpisov sťažnosť na priet'ahy v konaní adresovanú Ministerstvu spravodlivosti SR. Ako dôvody okrem iného uvádzal nečinnosť súdu, keďže odo dňa podania návrhu na začatie konania vo veci, t. j. odo dňa 1. 12. 1998, príslušný súd nevyniesol meritórne rozhodnutie vo veci samej. Predmetná sťažnosť z Ministerstva spravodlivosti SR bola postúpená predsedovi Okresného súdu v Galante.

Podpredsedníčka okresného súdu vybavila predmetnú sťažnosť listom zo dňa 20. 4. 2005, v ktorom uvádza, že po nahliadnutí do spisu konštatuje, že sťažnosť navrhovateľov je čiastočne dôvodná. Podpredsedníčka okresného súdu v odpovedi opisuje skutočnosti, na základe ktorých v predmetnej veci koná už štvrtý sudca. Dňa 1. 7. 2004 nastúpila na výkon funkcie sudkyňa JUDr. M. V., ktorá prevzala predmetnú vec od predchádzajúcej sudkyňi. Vzhľadom na množstvo pridelených vecí sudkyňa sa musela oboznámiť so stavom svojho senátu, pričom je potrebné podotknúť, že sudkyňa pred nástupom do funkcie nepracovala v justícii.

Z uvedeného vyplýva, že odo dňa podania návrhu na začatie konania, t. j. dňa 1. 12. 1998 dodnes Okresný súd Galanta predmetný spor s konečnou platnosťou nevyriešil, ba po zrušení platobného rozkazu nevydal v merite veci žiadne rozhodnutie. Zo súdneho spisu, sp. zn. 7 Cb 421/98 podľa sťažovateľa nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu v dĺžke celého konania v danej veci vedeného pred Okresným súdom Galanta majú podiel predovšetkým nedostatky v činnosti tohoto súdu, tak ako boli uvedené vyššie, čo viedlo k zbytočným priet'ahom v konaní. (...)

Príslušný súd podľa sťažovateľov svojou nečinnosťou porušil § 6 OSP (...), § 100 OSP (...) a § 114 OSP (...).

Existenciu zbytočných prietáhov v konaní teda nemôže sám o sebe vylúčiť ani fakt, že v predmetnej veci okresný súd určité úkony vykonal. Navyše, v priebehu konania existujú obdobia, kedy okresný súd nekonal, pričom nie je zrejmý relevantný dôvod, ktorý by mu na to dal príčinu. (...)“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Slovenská republika, zastúpená Okresným súdom Galanta v konaní o zaplatenie 645.959,20 Sk s príslušenstvom, č. k. 7Cb 421/98 porušila právo Ing. P. C., podnikajúceho pod obchodným menom Ing. P. C. – C., miesto podnikania D. upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Galanta konal vo veci vedenej pod sp. zn. 7Cb 421/98 bez prietáhov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi Ing. P. C., podnikajúcemu pod obchodným menom Ing. P. C. – C., miesto podnikania D. finančné zadosťučinenie vo výške 80.000,- Sk (...), ktoré je Okresný súd Galanta povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Galanta je povinný nahradiť Ing. P. C. do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (...) trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 7.424,50 Sk (...) na účet spoločnosti H., s. r. o., D., (...), v zastúpení Mgr. Z. C., advokátom.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 74/2008 z 29. januára 2008 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 13. februára 2008.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem popisu procesných úkonov v skúmanom konaní uviedla:

„Je zrejmé, že žaloba bola podaná na tunajší súd dňa 01. 12. 1998 a v merite veci nebolo doposiaľ rozhodnuté. Zdlhavosť súdneho konania vidím v tom, že vo veci

pojednávajú traja sudcovia ako aj z dôvodu neustáleho menenia žalobného petitu zo strany žalobcu.

Súhlasím s upustením od konania Ústavného súdu vo veci samej na verejnom ústnom pojednávaní.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedol:

„Sťažovateľ vyhlasuje, že súhlasí s prejednaním veci bez ústneho pojednávania.

Je nesporné, že Okresný súd Galanta v predmetnej veci vykonal procesné úkony uvedené vo vyjadrení podpredsedníčky okresného súdu zo dňa 29. 1. 2008, avšak je nesporná aj tá skutočnosť, že odo dňa podania návrhu na zaplatenie 645.959,20 Sk s príslušenstvom, t. j. od 1. 12. 1998, sa sťažovateľ nemohol domôcť svojho práva a nachádza sa v právnej neistote.

(...) Aj keď zložitost' veci zbavuje príslušný súd zodpovednosti za pretrvávajúce právnej neistoty sťažovateľa, podľa jeho názoru predmetnú právnu vec prejednávajú pred Okresným súdom Galanta v žiadnom prípade nemožno charakterizovať ako právne zložitú, keďže v predmetnej právnej veci ide o zaplatenie dlžnej sumy za dodaný tovar.

(...) Charakterizovať správanie účastníka konania - sťažovateľa v tom smere, že jeho správanie bolo dôsledkom spomalenia postupu konania by bolo neadekvátne, nakoľko v priebehu celého súdneho konania sťažovateľ vystupoval aktívne, s úmyslom predložiť všetky hodnoverné dôkazy na vydanie meritórneho rozhodnutia vo veci.

(...) Podľa názoru sťažovateľa úkony vykonané Okresným súdom Galanta nesmerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia vo veci, správanie sťažovateľa nespôsobilo spomalenie postupu konania a z toho vyplýva, že na vzniku a pretrvaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu v dĺžke celého konania v danej veci vedeného pred Okresným súdom Galanta majú podiel predovšetkým nedostatky v činnosti tohoto súdu. Okresný súd Galanta v priebehu 10 rokov (od podania návrhu) nedospel k takým skutkovým zisteniam, aby vydal jediné rozhodnutie v merite veci.

Predsedníčka Okresného súdu Galanta vo svojom vyjadrení zo dňa 29. 1. 2008 uvádza, že zdlhavost' súdneho konania vidí v tom, že vo veci pojednávajú traja sudcovia ako aj z dôvodu neustáleho menenia žalobného petitu zo strany žalobcu.

Nadmernou zaťaženosťou sudcov a nedostatočným obsadením súdu potrebným počtom sudcov ako aj viacerými konajúcimi zákonnými sudcami v jednej veci nemožno odôvodniť nedostatky v organizácii procesných úkonov súdu. (...)

(...) Sťažovateľ viackrát v priebehu súdneho konania bol nútený upraviť petit svojho návrhu, nakoľko v priebehu konania odporca buď čiastočne uhradil žalovanú sumu, alebo v priebehu dokazovania bola preukázaná platba zo strany odporcu. (...)

Zo súdneho spisu, sp. zn. 7Cb 421/98 podľa sťažovateľa nepochybne vyplýva, že Okresný súd Galanta svojim konaním v predmetnej veci zapríčinil zbytočné prieťahy v konaní. (...)“

Právny zástupca vo svojom vyjadrení zároveň upravil petit sťažnosti v časti týkajúcej sa úhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom takto: „*Okresný súd Galanta je povinný nahradiť Ing. P. C. do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (...) trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 11.394,- Sk (...) na účet spoločnosti H., s. r. o., D., (...) v zastúpení Mgr. Z. C., advokátom.*“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 Cb 421/98:

- 1. december 1998 – sťažovateľ sa podaním z 25. novembra 1998 prostredníctvom svojho obhajcu domáhal na okresnom súde vydania platobného rozkazu voči odporkyňi o zaplatenie sumy 645 959,20 Sk s príslušenstvom,
- 19. január 1999 – okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku,
- 22. február 1999 – sťažovateľ zaplatil súdny poplatok,
- 16. marec 1999 – okresný súd vydal platobný rozkaz č. k. 7 Cb 421/98-21,
- 15. apríl 1999 – odporkyňa podala proti platobnému rozkazu odpor,
- 19. november 1999 – okresný súd vyzval odporkyňu na zaplatenie súdneho poplatku, na predloženie riadnej plnej moci právneho zástupcu a zároveň zasielal odpor na vyjadrenie sťažovateľovi,
- 13. december 1999 – sťažovateľ sa vyjadril k odporu odporkyne,
- 21. december 1999 – odporkyňa zaplatila súdny poplatok za podaný odpor,
- 3. február 2000 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. apríl 2000,
- 10. apríl 2000 – na pojednávaní sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu neprítomnosti jeho právneho zástupcu, právny zástupca odporkyne súhlasil s odročením pojednávania, pojednávanie bolo odročené na 21. jún 2000 (neskôr bol termín zmenený na 18. september 2000),
- 4. máj 2000 – právny zástupca odporkyne predložil doklady o uhradení dlhu sťažovateľovi,
- 18. máj 2000 – právny zástupca sťažovateľa predložil okresnému súdu plnú moc na zastupovanie sťažovateľa, zároveň upovedomil okresný súd o zmene obchodného mena sťažovateľa a vyjadril sa k dokladom predloženým právnym zástupcom odporkyne,
- 18. september 2000 – po vyjadreniach účastníkov konania okresný súd pojednávanie odročil na 11. december 2000, odporkyňa dlh uznala v sume 140 448,20 Sk a zároveň navrhla vypočúť svedkov,

- 11. december 2000 – na pojednávanie sa nedostavila odporkyňa ani jej právny zástupca, ktorí svoju neúčasť telefonicky ospravedlnili, pojednávanie bolo odročené na 12. marec 2001,
- 12. marec 2001 – na pojednávanie sa nedostavil sťažovateľ ani predvolaní svedkovia, dostavil sa právny zástupca sťažovateľa, právny zástupca odporkyne a zástupca odporkyne,
- 13. marec 2001 – okresnému súdu bola vrátená zásielka s predvolaním na pojednávanie na 12. marec 2001 adresovaná svedkyňi V. F.,
- 15. marec 2001 – právny zástupca sťažovateľa oznámil adresu svedkyne J. T.,
- 8. november 2001 – zákonný sudca JUDr. D. I. vzniesol námietku svojej zaujatosti,
- 14. november 2001 – spis bol predložený Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o vylúčení sudcu z prerokovania a rozhodovania veci,
- 30. november 2001 – krajský súd uznesením č. k. 21 NCob 26/01-56 vylúčil JUDr. D. I. z prerokovania a rozhodovania tejto veci,
- 27. november 2001 – právny zástupca sťažovateľa žiadal o nariadenie pojednávania a rozhodnutie vo veci,
- 20. december 2001 – uznesenie krajského súdu bolo doručené okresnému súdu,
- 6. marec 2002 – prerokovaná vec bola pridelená JUDr. M. K.,
- 15. apríl 2002 – okresný súd nariadil pojednávanie na 23. máj 2002,
- 23. apríl 2002 – okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania,
- 22. máj 2002 – odporkyňa predložila ďalšie doklady týkajúce sa predmetu konania,
- 22. máj 2002 – svedkyňa J. T. zo zdravotných dôvodov ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní 23. mája 2002,
- 23. máj 2002 – na pojednávanie sa nedostavila svedkyňa T., právny zástupca sťažovateľa vzal návrh v časti týkajúcej sa sumy 210 511 Sk späť z dôvodu, že odporkyňa po podaní žaloby uhradila faktúry v tejto výške, po vyjadreniach účastníkov konania a svedka okresný súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že zástupcovi sťažovateľa boli doručené kópie relevantných dokladov a bola mu uložená lehota 10 dní na vyčíslenie úrokov z omeškania a úpravu petitu návrhu, zároveň okresný súd predvolával svedkyne V. F. a J. T.,
- 4. jún 2002 – právny zástupca sťažovateľa sa podaním z 31. mája 2002 vyjadril k dokladom predloženým odporkyňou, požiadal o výsluchy svedkov a vyčíslil výšku požadovaných úrokov,

- 7. jún 2002 – právny zástupca sťažovateľa doplnil svoje vyjadrenie z 31. mája 2002,
- 14. jún 2002 – okresný súd nariadil pojednávanie na 24. september 2002, zároveň doručoval vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa na vyjadrenie právnej zástupkyňi odporkyne a predvolával svedkov: E. M., V. F. a J. T.,
- 17. júl 2002 – okresnému súdu bola vrátená zásielka s predvolaním svedkyne T. na pojednávanie 24. septembra 2002,
- 21. august 2002 – okresnému súdu bola vrátená zásielka s predvolaním svedkyne T.,
- 19. september 2002 – právna zástupkyňa odporkyne sa vyjadrila k podaniu právneho zástupcu sťažovateľa z 31. mája 2002,
- 24. september 2002 – na pojednávanie sa nedostavil sťažovateľ ani jeho právny zástupca, ktorý svoju neúčasť telefonicky ospravedlnil, pojednávanie bolo odročené na 28. november 2002, okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa písomne vyjadril a špecifikoval svoje podanie ohľadne zhromažďovacieho príjmového dokladu,
- 24. október 2002 – sťažovateľ odpovedal na výzvu okresného súdu z 24. septembra 2002,
- 12. december 2002 – po vypočutí svedkov a vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na neurčito,
- 27. január 2003 - okresný súd nariadil pojednávanie na 11. marec 2003,
- 10. marec 2003 – právny zástupca odporkyne sa vyjadril k návrhu (žalobe) sťažovateľa, ktorý navrhol zamietnuť ako nedôvodný,
- 11. marec 2003 – po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že vo veci nariadil znalecké dokazovanie,
- 3. apríl 2003 – okresný súd uznesením č. k. 7 Cb 421/98-124 nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru účtovníctva Ing. E. V., zároveň uložil sťažovateľovi zložiť preddavok na znalecké dokazovanie,
- 17. apríl 2003 – sťažovateľ zaplatil preddavok na znalecké dokazovanie a právny zástupca odporkyne podal proti znalkyni námietku zaujatosti,
- 13. október 2003 – sťažovateľ sa domáhal vysvetlenia, prečo dosiaľ nebolo znalecké dokazovanie uskutočnené,
- 18. november 2003 – okresný súd oznámil sťažovateľovi, že proti znalkyni boli vznesené námietky,

- 8. január 2004 – úradný záznam spísaný sudkyňou JUDr. M. K.: „*Vo veci č. k. 7 Cb 421/98 sa od 1. 6. 2003 do 31. 12. 2003 nekonalo z dôvodu, že v tomto čase som bola pridelená na výkon funkcie na Krajskom súde v Trnave a vec inému sudcovi nebola pridelená.*“,
- 26. januára 2004 – okresný súd uznesením č. k. 7 Cb 421/98-131, ktoré nadobudlo právoplatnosť 9. marca 2004, zrušil uznesenie z 3. apríla 2003 o ustanovení znalkyne Ing. E. V. a za znalca ustanovil Ing. M. R. Š.,
- 6. apríl 2004 – okresný súd zaslal spisový materiál znalcovi Ing. M. R. Š. na vypracovanie znaleckého posudku,
- 3. september 2004 – okresnému súdu bol doručený znalecký posudok znalca Ing. Š.,
- 9. február 2005 – právny zástupca sťažovateľa žiadal okresný súd o oznámenie stavu konania, resp. poskytnutie znaleckého posudku na vyjadrenie,
- 12. apríl 2005 – okresný súd nariadil pojednávanie na 9. máj 2005, zároveň doručoval znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom konania,
- 2. máj 2005 – sťažovateľ sa vyjadril k znaleckému posudku, zároveň vyčíslil sumu, ktorú žiada uhradiť,
- 6. máj 2005 – právny zástupca sťažovateľa telefonicky ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní 9. mája 2005 zo zdravotných dôvodov,
- 9. máj 2005 – právny zástupca odporkyne sa vyjadril k znaleckému posudku, podal námietku proti „*znalcovmu neodsúhlaseniu dokladov*“,
- 9. máj 2005 – na pojednávanie sa nedostavil sťažovateľ ani jeho právny zástupca, právny zástupca odporkyne predložil okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku, požadoval vypočutie znalca a účtovníčky odporkyne, pojednávanie bolo odročené na 2. jún 2005, okresný súd uložil právnenému zástupcovi sťažovateľa vyjadriť sa k vyjadreniu právneho zástupcu odporkyne, ktoré mu doručoval,
- 16. máj 2005 – právny zástupca odporkyne oznámil adresu svedkyne M. K.,
- 2. jún 2005 – na pojednávanie sa dostavili všetci predvolaní, po vyjadreniach účastníkov konania okresný súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že účastníci sú povinní do 14 dní vzájomne si zaslať nové dôkazy na vyjadrenie protistrane a následne tieto doručiť okresnému súdu, ktorý ich potom spolu s písomnými vyjadreniami účastníkov k nim zašle

znalcovi na vyjadrenie za účelom prípadného doplnenia znaleckého posudku v lehote 30 dní,

- 27. jún 2005 – právny zástupca odporkyne sa vyjadril k stanovisku sťažovateľa k znaleckému posudku, predložil listinné doklady a oznámil, že tieto dôkazy zaslal aj sťažovateľovi,

- 29. jún 2005 – okresný súd požiadal právnych zástupcov účastníkov konania o zaslanie dôkazov a vyjadrení k nim, ako im to bolo uložené na pojednávaní,

- 8. júl 2005 – okresnému súdu bolo doručené podanie sťažovateľa, ktoré označil ako „*doplnok k žalobe*“, v prílohe zaslal ďalšie písomné doklady,

- 10. august 2005 – okresný súd zaslal spis znalcovi na vyjadrenie sa k námietkam účastníkov konania a na doplnenie znaleckého posudku,

- 3. október 2005 – znalec Ing. Š. predložil okresnému súdu dodatok (doplnenie) k znaleckému posudku a vrátil mu súdny spis,

- 9. november 2005 – okresný súd vyzval účastníkov konania, aby sa v lehote 15 dní vyjadrili k znaleckému posudku a jeho doplneniu,

- 23. november 2005 – právny zástupca sťažovateľa oznámil, že nie je možné sa k znaleckému posudku vyjadriť z dôvodu, že sťažovateľ sa nachádza vo väzbe, a nie je možné sa s ním skontaktovať,

- 22. december 2005 – právny zástupca odporkyne sa vyjadril k znaleckému posudku a jeho doplneniu,

- 26. apríl 2006 – právny zástupca sťažovateľa sa vyjadril k doplneniu znaleckého posudku,

- 17. júl 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 12. september 2006, zároveň vyzval účastníkov konania a ich právnych zástupcov na predloženie originálov dokladov na pojednávaní za účelom konfrontačného posúdenia v zmysle odporúčania znalca,

- 12. september 2006 – na pojednávanie sa nedostavil zástupca odporkyne, ktorý svoju neúčasť ospravedlnil z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti, po vyjadrení znalca, právneho zástupcu sťažovateľa, sťažovateľa a právneho zástupcu odporkyne okresný súd pojednávanie odročil na 19. október 2006 (právny zástupca sťažovateľa žiadal o poskytnutie lehoty za účelom upresnenia návrhu, ako aj vyčíslenia úrokov z omeškania, rovnako sťažovateľ požadoval odročenie pojednávania a právny zástupca odporkyne uviedol, že sa pokúsia o prípadnú mimosúdnu dohodu),

- 5. október 2006 – právny zástupca sťažovateľa upresnil žalobný návrh na základe záverov znalca a výsledkov pojednávania a vyčíslil výšku úrokov z omeškania,
- 16. október 2006 – právny zástupca odporkyne sa vyjadril k úprave žalobného návrhu právneho zástupcu sťažovateľa, s ktorým nesúhlasil, a navrhol, aby okresný súd vykonal ďalšie, v prípade potreby aj znalecké dokazovanie,
- 18. október 2006 – právny zástupca odporkyne ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 19. októbra 2006 z dôvodu kolízie termínov,
- 19. október 2006 – na pojednávanie sa nedostavil právny zástupca odporkyne, po vyjadrení právneho zástupcu sťažovateľa, sťažovateľa a zástupcu odporkyne okresný súd pojednávanie odročil na neurčito za účelom rozhodnutia o pripustení zmeny návrhu na základe písomného upresnenia sťažovateľa, ako aj za účelom rozhodnutia o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania,
- 24. október 2006 – okresný súd vyzval právneho zástupcu odporkyne na sformulovanie otázok pre znalca,
- 9. november 2006 – právny zástupca odporkyne predložil návrh otázok pre znalca,
- 13. november 2006 – okresný súd vyzval právneho zástupcu odporkyne, aby sformuloval konkrétne otázky,
- 4. december 2006 – právny zástupca odporkyne oznámil, že otázky pre znalca už boli okresnému súdu doručené 9. novembra 2006,
- 16. január 2007 – okresný súd uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 30. januára 2007, ustanovil znalca Ing. S. Ž. na preskúmanie znaleckého posudku Ing. Š., zároveň uložil odporkyňi zaplatiť preddavok znaleckého dokazovania,
- 29. marec 2007 – okresnému súdu bol doručený znalecký posudok Ing. S. Ž.,
- 7. máj 2007 – okresný súd žiadal znalca Ing. Ž. o vrátenie súdneho spisu,
- 29. máj 2007 – znalec Ing. Ž. vrátil okresnému súdu súdny spis (s ospravedlnením),
- 23. august 2007 – okresný súd nariadil pojednávanie na 2. október 2007,
- 7. september 2007 – právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu okresného súdu na úpravu petitu zaslanú mu spolu s predvolaním na pojednávanie,
- 17. september 2007 – okresný súd zrušil termín pojednávania z dôvodu predloženia spisu ústavnému súdu.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 421/98 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom konania vedeného okresným súdom je spor o zaplatenie sumy 645 959,20 Sk s príslušenstvom. Z právneho hľadiska vec nie je zložitá, pretože ide o štandardnú a stabilnú súčasť rozhodovacej činnosti prvostupňových súdov. Určitú skutkovú zložitnosť by mohlo predstavovať vykonanie znaleckého dokazovania, avšak táto okolnosť vzhľadom na priebeh konania a dosiaľ dosiahnuté výsledky nemôže odôvodňovať doterajšie trvanie preskúmaného konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd konštatuje, že tento svojím správaním prispel k doterajšej dĺžke súdneho konania. Dňa 10. apríla 2000 bolo pojednávanie odročené na jeho žiadosť z dôvodu neprítomnosti jeho právneho zástupcu. Sťažovateľ a ani jeho právny zástupca sa nedostavili na pojednávanie 24. septembra 2002 a 9. mája 2005 (ústavný súd však v druhom prípade zohľadnil zdravotné dôvody neúčasti právneho zástupcu sťažovateľa). Na výzvu okresného súdu z 9. novembra 2005, aby sa účastníci vyjadrili k znaleckému posudku, sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca reagoval (z dôvodov na strane sťažovateľa) až 26. apríla 2006. Napokon 12. septembra 2006 tak sťažovateľ, ako aj jeho právny zástupca opäť požiadali o odročenie pojednávania za účelom upresnenia návrhu. Uvedené skutočnosti boli takými, ktoré boli spôsobilé ovplyvniť rýchlosť konania pred okresným súdom, čo ústavný súd zohľadnil pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a zistil, že po podaní odporu odporkyňou 15. apríla 1999 okresný súd vykonal ďalší úkon až 19. novembra 1999 (vyzval odporkyňu na zaplatenie súdneho poplatku a zaslal odpor na vyjadrenie sťažovateľovi), t. j. až po viac ako 7 mesiacoch. Okresný súd vykazoval nečinnosť aj v období od 15. marca 2001 (okresnému súdu bola oznámená adresa svedkyne) do 14. novembra 2001 (okresný súd predkladal spis krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti zákonného sudcu vznesenej 8. novembra 2001), t. j. v trvaní takmer 8 mesiacov, a v období od 17. apríla 2003 (odporkyňa vzniesla námietku zaujatosti ustanovenej znalkyne) do 26. januára 2004 (okresný súd zrušil uznesenie o ustanovení znalkyne), t. j. v trvaní viac ako 9 mesiacov. Napokon ústavný súd zistil v postupe okresného súdu obdobie nečinnosti v trvaní viac ako 7 mesiacov od 3. septembra 2004 (okresnému súdu bol doručený znalecký posudok) do 12. apríla 2005 (okresný súd nariadil pojednávanie a doručoval znalecký posudok účastníkom konania). Teda z celkovej dĺžky viac ako 9-ročného konania bol okresný súd nečinný 2 roky a 7 mesiacov.

Pokiaľ ide o znalecké dokazovanie, vykazovalo zbytočný priet'ah, ktorý je možné pričítať na vrub okresného súdu, keď po ustanovení znalca uznesením, ktoré nadobudlo

právoplatnosť 9. marca 2004, a doručení spisu súdnemu znalcovi 6. apríla 2004, okresný súd toleroval takmer 6-mesačné obdobie na vypracovanie znaleckého posudku (3. september 2004).

Obranné tvrdenie okresného súdu, že zdĺhavosť súdneho konania bola spôsobená tým, že „*vo veci pojednávali traja sudcovia ako aj z dôvodu neustáleho menenia žalobného petitu zo strany žalobcu*“, ústavný súd neakceptoval, pretože námietka častých personálnych zmien obsadenia súdu a v tejto súvislosti neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prieťahov (obdobne napr. IV. ÚS 82/02). V súvislosti so zmenami žalobného návrhu je potrebné dať čiastočne za pravdu sťažovateľovi, že k týmto dochádzalo v súvislosti s aktuálnym vývojom skutkového stavu veci.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 421/98 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 80 000 Sk z dôvodu, že „*sa domnieva, že doba 8 rokov a 7 mesiacov, ktorá uplynula od*

podania návrhu (...), je ničím neospravedliteľná. (...) Sťažovateľ vidí nemajetkovú ujmu vo svojom pretrvávajúcom pocite právnej neistoty, spočívajúcu v pocitoch márnosti a nespravodlivosti sprevádzajúcich porušovanie základného práva na konanie súdu bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľ vytyka celé obdobie súdneho konania v dobe 8 rokov a 7 mesiacov, keďže súd v predmetnom konaní okrem vydania platobného rozkazu z roku 1999 nevydal v merite veci žiadne rozhodnutie“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťúčením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na dobu nečinnosti okresného súdu, celkovú dĺžku trvania konania, ale aj s prihliadnutím na podiel sťažovateľa na doterajšej dĺžke konania, považuje za primerané v sume 50 000 Sk, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v sume 11 394 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je

178 Sk. Za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je základná sadzba odmeny 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2007 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnému súdu) a za jeden právny úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 (vyjadrenie z 13. februára 2008) v celkovej sume 11 499 Sk vrátane 19 % DPH.

Pretože právny zástupca si uplatnil úhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 394 Sk, ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov len v sume uplatneného nároku tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2008